

T.C.

AMERİKAN TARİHİ

Amerikan Siyasi Düşüncesinin İdeolojik Kökeni
(Püritenizm)

Oğulcan KAÇAR
Oglenker54_kcr@outlook.com

Püritenizm

ÖZET

Sayırsız araştırma yapılan Amerikan Devriminin ideolojik yapısı hakkında bir çok fikir ortaya çıkmıştır. Bu fikirlerin ortaya çıkmasına Ünlü aydınların fikirleri de elbet katkı sağlamıştır. Amerikan devriminin kökeni, yine dini ve dünyevi uygulamalara dayanan Püritenizm akımına da dayanmaktadır. Bu akımın taraftarları olan Püritenlerin çabalarının sayesinde Amerikan Devrimin başlaması ve başarıya ulaşmasıyla sonuçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Devrimi, Püritenizm, Püritenler, ABD

GİRİŞ

Tarihte görülen tüm devrim hareketleri kendi içinde de dışında da bir takım etkilere sebebiyet vermiştir. Hatta bazılarının amaçları veya nitelikleri bakımından dış dünya ya uyguladıkları etkiler sayesinde diğer ülkelerin de üzerinde etkiler bırakmıştır. Bu etkiler bazen dini amaç gütmekten bazende direk dini yönden olmaktadır. 1763-1789 yılları arasında vuku bulan Amerikan Devrimi ise, Püritenler'in fikirleri üzerinde dini ortamı sağlamak veya yeniden inşa etmek için yapılmıştır.

Püritenizm ve Amerika Kıtasına Göç

Amerikan Devrimi'nin oluşmasını sağlayan ve bünyesinde hem dünya hem ahiret idealleri bulunan Püritenizm akımı sadece Amerikan Devrimin değil Amerikan siyasi düşüncenin de temelini oluşturmuştur. Püritenler'in ne zaman ortaya çıktığı tartışılarda genel olarak Puritenleri İngiltere de başlayan bir dini reform hareketi olarak kabul görülmüştür. Puritenlerin amacı İngiliz kilisesi içinde kalan Katolik etkileri ortadan kaldırmaktı ki bunu yapabilmek için kilisenin yapısını değiştirmeye çalıştıkları gibi kendi fikirlerini de İngiliz Kraliyet ailelerine söylemeye başlamışlardı. Bunun yanında Avrupa da devam eden mezhep çatışmalarına Britanya İmparatorluğunun da katılmasını savunmuşlar ve hata bu gaye de İngiliz dış politikalarını da belirleme faaliyetleri gütmüşler. Püritenler süreç içerisinde Britanya'da Kral I. James Stuart'ın tahta çıkması döneminde, Britanya'yı yönetme faaliyetlerinin yapılamayacağını anlamalarıyla birlikte 1610-1630 yılları arasında Amerika kıtasına göç etmeye başlarlar. Fakat bu göç kararı almaları basit olmamış ama kendilerinin seçilmiş kişiler olarak kabul görmelerini sağlayan dini inanışlarının sayesinde ve Yeni kıtanın sunduğu fırsatlardan yararlanabileceklerini düşünerek, bu göç kararını almak zorunda kalmışlardı.

Püriten Toplamları ve Amerikan Devrimine Katkıları Püritenler, New England olarak adlandırılan bölgeye göç ederek yeni yaşam alanlarını inşa ettiler. Kendi anlayışlarına göre siyasi düzenlerini oluşturdular. İşte bu başarıları ileride gerçekleştirecekleri Amerikan Devrimine giden sürecin başlangıcı olmuştu. Fakat onların oluşturdukları bu düzenin kısıtlamaları yüzünden kendi içlerinde pek çok sorunun ortaya çıkmasına neden olmuştu. Bu sorunları çözmek için kendi düzenlerinde değişikliklere giderler ve bu düzen içerisinde dinin toplum içindeki yerlerini korumak için Birinci Büyük Dini Uyanış adlı bir hareket sistemini başlatmışlardır. İşte bu dini akımla beraber

hem kolonilerdeki dini uyanışı hem de kültürel birliğin oluşmasını sağlamış oldular. Böylece Britanya'ya karşı bir yükseliş meydana geldiği gibi buna bağlı olarak da Amerikan kimliğinin de oluşmasına yarar sağladı bu da Devrime giden süreci hızlandırdı. Amerikan Devrimi uyandıran belki de en önemli gelişme

Yedi yıl savaşlarının parçası olan Fransız ve Kızılderili Savaşının, Britanya'yı Püriten halkına karşı baskıcı ve zalim olarak gözükmeye sağladı. Netice de savaşın bitiminde Britanya'ya karşı isyan etmeye hazır bir Amerikan kolonileri oluşmuştu. İşte bu isyanı dini temele bağlayan ve kolonilerde kültürel birlikteliği inşa etmeyi başaran Püritenler'in Amerikan Devrimine katkısı böyle olmuştur. Nitekim on üç koloni isyan ederek Amerikan Devrimi başlatmış ve aynı zamanda ABD'nin kuruluşunu belirlemişlerdir.

Püritenler Hakkında Görüşler

Amerikan siyasi ve dini politikasının temelini meydana getiren Püritenler hakkında bir çok çıkarımlar yapılmıştır. Mesela Andrea Minguic bir makalesinde Püritenler için, onların Amerikan kimliğini ve mitolojisini şekillendiren vizyon olduklarını ifade etmiştir. Brain H. Crosby ise, bir çalışmasında Püritenler'in bir çok özelliğini ve Amerikan kültürü içinin önemini ortaya çıkarmıştır. Yine Leland Ryken ise Püritenizm'i uhrevi ve dini ideallere sahip vizyener aynı zamanda dini, siyasi finansal ve toplumsal alanlarda etkin bir hareket olarak tanımlamıştır.

Zaman için de bu gibi bir çok farklı anlamlar kazanan Püritenizm dini ve siyasi bir hareket akımı haline dönüşmüştür.

